

27. 7. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Materiální stránka přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích - překročení nejvyšší dovolené rychlosti

Těžko najdeme v České republice řidiče, který v obci či mimo obec nikdy nepřekročil nejvyšší dovolenou rychlost. Jinými slovy asi každý z nás někdy svou rychlou jízdou porušil zákon č. [361/2000 Sb.](#), o provozu na pozemních komunikacích. Znamená však každé překročení nejvyšší dovolené rychlosti automaticky spáchání dopravního přestupku? Na tuto otázku se pokusí odpovědět tento článek.

Formální a materiální stránka přestupku

Trestnost přestupků se řídí obdobnými principy a pravidly jako trestnost trestných činů, tedy každé zaviněné jednání musí naplňovat jak formální, tak materiální stránku deliktu. Formální stránkou přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích je dle ustanovení § 125c písm. f) zákona č. [361/2000 Sb.](#), o provozu na pozemních komunikacích skutečnost, že řidič jede rychleji, než by dle citovaného ustanovení zákona nebo dopravního značení jet měl. Správní orgán je však při rozhodování o tom, zda určité jednání je přestupkem, či nikoliv povinen zkoumat i stránku materiální, tj. zdali zaviněné jednání porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti.[1] V našem případě se jedná o zájem společnosti na bezpečnosti a plynulosti silničního provozu na pozemních komunikacích. Z rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu[2] je navíc zřejmé, že materiální aspekt přestupku je jedním ze základních atributů definice přestupku a musí se vždy prokazovat a nikdy presumovat.

Judikatura Nejvyššího správního soudu

Přístup soudů k otázce posuzování materiální stránky tohoto přestupku můžeme demonstrovat na 2 případech, kterými se zabýval Nejvyšší správní soud.

V prvním případě[3] šlo o situaci, ve které řidič řídil v obci motorové vozidlo rychlostí 52 km/h. Za překročení nejvyšší povolené rychlosti o 2 km/h dostal od správního orgánu pokutu 1500 Kč. Nejvyšší správní soud však rozhodl, že přestupek se nestal, jelikož nebyla naplněna jeho materiální stránka, přičemž své rozhodnutí zdůvodnil jednak nepatrným překročením nejvyšší povolené rychlosti, ale také tím, že k překročení nejvyšší dovolené rychlosti nedošlo přímo v městské aglomeraci ani v blízkosti škol či přechodů, nýbrž na rovném a přehledném úseku komunikace v

místech těsně před koncem obce.

Nejvyšší správní soud v posuzovaném případě odmítl argumentaci správního orgánu, že překročení nejvyšší povolené rychlosti, byť o jediný kilometr, automaticky naplňuje materiální znak přestupku, když uvedl: „*Lze tedy obecně vycházet z toho, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti. Z tohoto závěru však **nelze dovodit, že by k naplnění materiálního znaku skutkové podstaty přestupku došlo vždy, když je naplněn formální znak přestupku** zaviněným jednáním fyzické osoby. Pokud se k okolnostem jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty přestupku, přidruží takové další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být označeno za přestupek.*“[4]

Okolnost, že nejvyšší dovolená rychlost byla překročena o pouhé 2 km/h, navíc mimo aglomeraci a pár metrů před umístěním značky „konec obce“, je nepochybně natolik významná, aby sama o sobě mohla „neutralizovat“ společenskou nebezpečnost jednání, které naplňuje formální stránku deliktu. Nejvyšší správní soud však zdůrazňuje, že veškeré okolnosti musí být posuzovány v každém konkrétním případě jednotlivě. „*Nelze vyslovovat žádné paušální závěry o tom, že např. míra společenské nebezpečnosti překročení nejvyšší povolené rychlosti o 2 km/h je natolik mizivá, že nedosahuje intenzity přestupku, zatímco u překročení nejvyšší povolené rychlosti o 10 km/h již tomu tak je.*“[5] Nejvyšší správní soud nabádá správní orgány, aby se v obdobných případech, kdy se nejedná o nikterak vysoké překročení nejvyšší povolené rychlosti, zaměřily na materiální stránku daného jednání. Zejména poukazuje na povinnost správních orgánů opatřit si takové důkazy, které jim umožní rozhodnout o tom, zda byl spáchán přestupek či nikoli.[6] V obecné rovině tedy lze konstatovat, že čím menšího překročení nejvyšší dovolené rychlosti se řidič dopustí, tím složitější je pozice pro správní orgán prokázat, že došlo ke spáchání přestupku (tedy zejména k naplnění jeho materiální stránky).

V druhém případě[7] rozhodl Nejvyšší správní soud v neprospěch řidiče, který překročil rychlost v obci o 19 km/h. Tento řidič se hájil tím, že k překročení rychlosti došlo za dobrého počasí na rovném a širokém úseku, přičemž po obou stranách vozovky se nacházely široké zelené pruhy trávy, které oddělovaly chodníky pro chodce, a provoz na vozovce byl nulový. Dle názoru řidiče byly tyto okolnosti dostatečně významné, aby upozadily relativně rychlou jízdu a nasměrovaly správní orgán ke zprošťujícímu rozhodnutí. Správní orgán však zastal odlišný názor, když uvedl: „*Na této ulici má své provozovny, obchody a sídla celkem 152 podnikatelů. Je zde Aquapark, poštovní úřad, poliklinika s lékárnou a gymnázium...celkem 9 přechodů pro chodce; nadto kontrola stěžovatele byla provedena v oblasti zastávky MHD. Z tohoto skutkového stavu tedy vyplývá, že stěžovatel míjel, a pokud by nebyl zastaven policií pro rychlou jízdu, minul by, mimo jiné, gymnázium s ohledem na čas 14:20 hod. s množstvím studentů odcházejících po vyučování domů; polikliniku s množstvím pacientů, ať již přicházejících, tak i odcházejících, zastávku MHD se zde čekajícími cestujícími a celkem 9 přechodů pro chodce. Z výše uvedeného dle žalovaného vyplývá, že stěžovatel ohrozil a porušil zákonem chráněný zájem společnosti, a tím naplnil materiální stránku přestupku.*“[8]

Jak si lze povšimnout, správní orgán v tomto případě postupoval tak, aby zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a dospěl k závěru, že eventuelní přítomnost chodců, spolu s relativně vysokým překročením rychlosti naplňují materiální stránku přestupku. Nejvyšší správní soud se s tímto názorem ztotožnil a kasační stížnost řidiče zamítnul, přičemž ve vztahu k odkazu řidiče na rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci 5 As 104/2008-45 zdůraznil, že „*tato konstrukce platí pouze v případě, kdy existují významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti; tím nedojde k naplnění materiálního znaku*

*přestupku a takové jednání potom nemůže být označeno za přestupek. Tak tomu, však **vzhledem k místu**, kde došlo k naměření rychlosti stěžovatele, nebylo.“[9]*

Závěr

Výše zmíněné nejlépe shrnuje následující právní věta z prvně zmíněného rozsudku Nejvyššího správního soudu. „Samotná skutečnost, že řidič vozidla v provozu na pozemní komunikaci sice překročil nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou právním předpisem nebo dopravní značkou, nicméně rychlost jeho jízdy se hranici nejvyšší dovolené rychlosti blížila, sama o sobě nepostačuje pro závěr o tom, že nebyla naplněna materiální stránka přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Měla by však vést správní orgán k tomu, aby na materiální stránku tohoto jednání zaměřil svou pozornost, neboť je třeba posoudit, zda zde nejsou další pro věc relevantní okolnosti, které by teprve ve svém souhrnu takový závěr odůvodňovaly.“[10]

Srovnání těchto dvou případů s tak rozdílným překročením nejvyšší dovolené rychlosti se může zdát nepříliš vhodné, jelikož selský rozum velí, že rychlost takřka 70 km/h v obci je z hlediska chráněného zájmu společnosti na bezpečnosti a plynulosti silničního provozu neomluvitelná. Rozsudky však nelze komparovat pouze z tohoto hlediska, poněvadž velmi důležitým aspektem je taktéž konkrétní místo překročení nejvyšší dovolené rychlosti a další okolnosti, které v konkrétním případě existují. Lze tedy shrnout, že rozsudek Nejvyššího správního soudu z roku 2009[11] změkčil příliš formální pojetí přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, z čehož pro správní orgány vyplývá povinnost zabývat se jednotlivými případy více do hloubky, zejména zkoumat materiální stránku přestupku.

Tomáš Holoubek,

Paralegal

[KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.](#)

CITY TOWER
Hvězdova 1716/2b
140 00 Praha 4

Tel.: +420 221 412 611

Fax: +420 222 254 030

e-mail: ksd.law@ksd.cz

[1] §2 odst. 1 zákona č. [200/1990](#) Sb., o přestupcích definuje přestupek jako „zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označen...“. Srov. také např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2005, čj. 7 As 18/2004-48.

[2] Např. rozsudek NSS 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45.

[3] Ibid.

- [4] Rozsudek NSS ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45.
[5] Ibid.
[6] K tomu srov. § 3 zákona č. [500/2004](#) Sb., správní řád.
[7] Rozsudek NSS ze dne 6. 12. 2012, č. j. 5 As 106/2011-77.
[8] Ibid.
[9] Rozsudek NSS ze dne 6. 12. 2012, č. j. 5 As 106/2011-77.
[10] Rozsudek NSS ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45.
[11] Ibid.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)